

TRƯỜNG ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI
HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

CHƯƠNG 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

HỌC PHẦN 2, MÔN HỌC
NHỮNG NGUYÊN LÝ CƠ BẢN CỦA CHỦ NGHĨA MÁC-LÊNIN

Giảng viên: Ngô Quế Lân
lan.ngoque@hust.edu.vn

Năm học 2019 - 2020

Dựa trên nội dung của bài trước

Nền sản xuất hàng hóa là mô hình tổ chức sản xuất ra sản phẩm để bán

- ⇒ Đây là nền kinh tế hướng ra thị trường
- ⇒ Do đó, mọi quá trình kinh tế đều phải xoay quanh 02 yếu tố cơ bản của thị trường. Đó là:

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.1 Nguyên nhân dẫn đến sự hình thành tiền tệ trong lịch sử

Câu hỏi đặt ra:

“Tại sao trong lịch sử, con người lại phát minh ra một thứ gọi là TIỀN ???”

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.1 Nguyên nhân dẫn đến sự hình thành tiền tệ trong lịch sử

Câu hỏi đặt ra:

“Tại sao trong lịch sử, con người lại phát minh ra một thứ gọi là TIỀN ???”

Câu trả lời:

⇒ Vì cần phải có một hình thái làm đơn vị đo lường giá trị của các hàng hóa khi trao đổi trên thị trường

⇒ Trong lịch sử, nhân loại phát kiến các hình thái đo lường giá trị khác nhau, đi từ hình thái giản đơn của giá trị đến hình thái tiên bộ nhất là hình thái tiền tệ

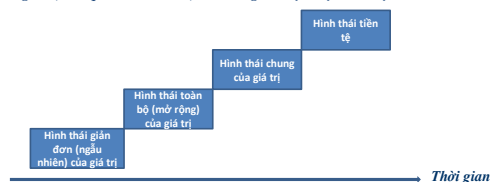
Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.1 Nguyên nhân dẫn đến sự hình thành tiền tệ trong lịch sử

Kết luận: Trong tiến trình lịch sử, nhân loại phát kiến các hình thái đo lường giá trị hàng hóa, trải qua 04 hình thái, cuối cùng xác định tiền tệ là hình thái tối ưu

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.2 Bốn hình thái đo lường giá trị

○ Hình thái giản đơn (ngẫu nhiên) của giá trị

- Khái niệm: Là hình thái đo lường giá trị dựa trên sự trao đổi đơn nhất 01 hàng hóa này lấy 01 hàng hóa khác.

⇒ Như vậy, tự thân mỗi hàng hóa không thể nói lên giá trị của mình

⇒ Cần phải có 01 hàng hóa khác đóng vai trò làm vật ngang giá

Ví dụ: 1 cái riu \Leftrightarrow 20kg thóc \Rightarrow Thóc là VNG, đo lường giá trị cái riu

- Đặc điểm: + Dựa trên trao đổi trực tiếp Hàng đổi Hàng
+ Tỷ lệ trao đổi và hành vi trao đổi diễn ra ngẫu nhiên

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.2 Bốn hình thái đo lường giá trị

◦ Hình thái toàn bộ (mở rộng) của giá trị

- **Khái niệm:** Là hình thái đo lường giá trị dựa trên sự trao đổi thường xuyên 01 loại hàng hóa này lấy nhiều loại hàng hóa khác.

Ví dụ: 1 cái rìu \Leftrightarrow

20kg thóc
05 con gà
03 mét vải
0,1 chỉ vàng ...

Vật ngang giá của rìu được mở rộng ra nhiều thứ khác nhau

- **Đặc điểm:** + Dựa trên trao đổi trực tiếp Hàng đổi Hàng: $H - H'$
+ Mỗi hàng hóa lại có quá nhiều vật ngang giá khác nhau

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.2 Bốn hình thái đo lường giá trị

◦ Hình thái chung của giá trị

- **Khái niệm:** Là hình thái đo lường giá trị dựa trên việc cộng đồng đã chọn 01 hàng hóa làm vật ngang giá chung cho mọi hàng hóa khác

Ví dụ: 10 cái rìu \Leftrightarrow 01 chỉ vàng

200kg thóc
50 con gà
30 mét vải

01 vật ngang giá chung

- **Đặc điểm:** + Dựa trên trao đổi qua trung gian là vật ngang giá chung
 $H - VNG \text{ chung} - H'$
+ Mỗi cộng đồng lại có vật ngang giá chung khác nhau

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.2 Bốn hình thái đo lường giá trị

◦ Hình thái tiền tệ

- **Khái niệm:** Là hình thái đo lường giá trị dựa trên việc toàn xã hội thống nhất chọn 01 hàng hóa đặc biệt làm vật ngang giá duy nhất cho mọi hàng hóa khác

- **Bản chất tiền tệ:**

- + Là hàng hóa đặc biệt
- + Được xã hội chọn làm vật ngang giá duy nhất
- + Dùng để đo lường giá trị của mọi hàng hóa khác & phương tiện trao đổi

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.2 Bốn hình thái đo lường giá trị

○ Hình thái tiền tệ

=> Lịch sử nhân loại cho thấy: con người lựa chọn thứ hàng hóa đặc biệt làm tiền tệ chính là: **VÀNG, BẠC**
=> Vì giá trị kinh tế cao, và giá trị sử dụng đa dạng, hữu ích

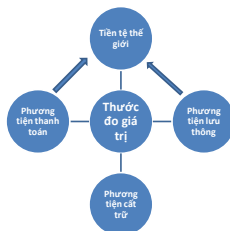
Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.3 Các chức năng cơ bản của tiền tệ

- Chức năng thước đo giá trị
- Chức năng phương tiện cất trữ
- Chức năng phương tiện lưu thông
- Chức năng phương tiện thanh toán
- Chức năng tiền tệ thế giới

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.3 Các chức năng cơ bản của tiền

- Chức năng thước đo giá trị: là chức năng gốc, gắn liền với sự ra đời của tiền tệ

- Mô tả chức năng: Chức năng này thể hiện ở việc xã hội dùng tiền tệ để làm đơn vị đo lường giá trị của mọi hàng hóa khác

- Chú ý: Mọi loại tiền của Nhà nước phát hành đều bị mất giá do lạm phát, nên không phải là đơn vị đo lường ổn định

=> Khi đo lường, so sánh giá trị tài sản giữa các thời kỳ dài hạn, cần quy đổi theo đơn vị là VÀNG, BẠC

Thước
đo giá
trị

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.3 Các chức năng cơ bản của tiền

○ Chức năng thước phương tiện cất trữ

- **Mô tả chức năng:** Chức năng này thể hiện ở việc đưa tiền ra khỏi lưu thông, và cho vào dự trữ, nhằm duy trì giá trị tài sản

=> phân loại theo chủ thể, thì có 03 cấp độ: Dự trữ của Nhà nước, Doanh nghiệp, Hộ gia đình

- **Chú ý:** Mọi loại tiền của Nhà nước phát hành đều bị mất giá do lạm phát

=> Tiền dùng để cất trữ thì phải là VÀNG, BẠC

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.3 Các chức năng cơ bản của tiền

○ Chức năng phương tiện lưu thông

- **Mô tả chức năng:** Chức năng này thể hiện ở việc xã hội dùng tiền tệ làm phương tiện trung gian trao đổi
H - Tiền tệ - H'

- **Chú ý:** Tiền tệ chỉ là phương tiện trung gian trao đổi, nên việc sử dụng vàng bạc thì:

- + Lãng phí
- + Bất tiện
- + Nhà nước khó kiểm soát nền kinh tế

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.3 Các chức năng cơ bản của tiền

○ Chức năng phương tiện lưu thông

=> Câu hỏi đặt ra là làm thế nào để:

- + Xã hội có phương tiện trao đổi thuận tiện hơn và bớt lãng phí hơn dùng vàng
- + Đồng thời, Nhà nước có thể kiểm soát nền kinh tế thuận tiện hơn

=> Câu trả lời: Giải pháp sẽ là phát hành **một loại chứng chỉ của Nhà nước** để dùng thay cho vàng bạc thật trong lưu thông

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.3 Các chức năng cơ bản của tiền

○ Chức năng phương tiện lưu thông

- Tiền chứng chỉ (tiền pháp định, tiền phù hiệu):

- + Là một hình thái chứng chỉ của giá trị (không phải của cái có giá trị thực)
- + Do Nhà nước phát hành
- + Để dùng trong lưu thông thay cho vàng bạc

⇒ loại tiền chứng chỉ đầu tiên là tờ Ngân phiếu vàng, còn gọi là Ngân lượng, vẫn là chế độ bản vị VÀNG

Ngân lượng đời nhà Minh TQ, thế kỷ 13

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

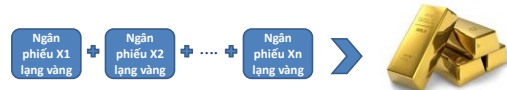
Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.3 Các chức năng cơ bản của tiền

○ Chức năng phương tiện lưu thông

⇒ **Câu hỏi đặt ra:** Nền sản xuất hàng hóa càng phát triển, nhu cầu tiền tệ cho lưu thông càng lớn. Nếu cứ phát hành Ngân phiếu vàng, sẽ làm cho tổng mệnh giá vượt quá số vàng thực tế, Nhà nước giải quyết vấn đề này thế nào ???

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.3 Các chức năng cơ bản của tiền

○ Chức năng phương tiện lưu thông

⇒ Câu trả lời: Giải pháp là Nhà nước phát hành loại **tiền chứng chỉ, không theo bản vị Vàng**

⇒ Đơn vị tiền tệ do con người đặt tên ra, không tồn tại như một vật chất cụ thể

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.3 Các chức năng cơ bản của tiền

○ Chức năng phương tiện thanh toán

- **Mô tả chức năng:** Chức năng này thể hiện ở việc con người sử dụng tiền để chi trả trực tiếp cho các nghĩa vụ kinh tế của mình, thay cho việc trao đổi hiện vật

- **Chú ý:** Dùng tiền thay cho trao đổi hiện vật dẫn tới khả năng thanh toán trả chậm, mua bán chịu

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.3 Các chức năng cơ bản của tiền

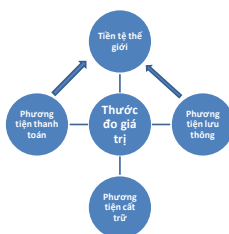
○ Chức năng phương tiện tệ thế giới

- **Mô tả chức năng:** Chức năng này thể hiện ở việc dùng tiền để thanh toán quốc tế

- **Chú ý:**

+ Đến thế kỷ 19, tiền để thanh toán quốc tế vẫn phải là Vàng bạc

+ Hiện nay, dùng hệ thống tỷ giá hối đoái quy đổi các đồng tiền để thanh toán quốc tế

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

3.3 Các chức năng cơ bản của tiền

○ Chức năng tiền tệ thế giới

- **Tác dụng:** Ngày nay, việc sử dụng hệ thống tỷ giá hối đoái để thực hiện chức năng tiền tệ thế giới có tác dụng:

+ Kích thích thương mại quốc tế phát triển, vì thanh toán thuận tiện

+ Điều tiết kinh tế vĩ mô thông qua điều chỉnh tỷ giá hối đoái

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

Một số điều cần lưu ý:

- Trong lịch sử, tiền tệ ra đời vì con người tìm kiếm 01 công cụ đo lường giá trị
- Bản chất tiền là hàng hóa đặc biệt mà cả lịch sử nhân loại chọn làm vật ngang giá
- Nhân loại chọn vàng bạc là tiền, nhưng vàng bạc không đủ dùng cho lưu thông, nên giải pháp là Nhà nước sẽ phát hành tiền chứng chỉ, thường in trên giấy
- Tiền chứng chỉ thuận tiện cho lưu thông, nhưng tiền cất trữ phải là vàng bạc
- Chức năng tiền tệ thế giới ngày càng phát triển với hệ thống tỷ giá hối đoái, từ đó tạo nên khả năng điều tiết kinh tế vĩ mô thông qua điều chỉnh tỷ giá

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

3. Tiền tệ

Ra đời Tiền tệ, bản chất là VÀNG	Ra đời tiền chứng chỉ, dựa trên bản vị VÀNG	Ra đời đơn vị tiền tệ phi vật chất, xóa bỏ bản vị VÀNG
<ul style="list-style-type: none"> Nguyên nhân: Do sự trao đổi hàng hóa, cần một thang đo giá trị cho các hàng hóa Kết quả: Xã hội đã tín nhiệm, chọn một hàng hóa làm vật ngang giá duy nhất, vật chuẩn đo lường giá trị 	<ul style="list-style-type: none"> Nguyên nhân: Do sử dụng vàng bạc trong lưu thông gây lãng phí, bất tiện. Đồng thời, Nhà nước khó kiểm soát Kết quả: Nhà nước phát hành một loại chứng chỉ của giá trị, để dùng thay cho vàng bạc trong lưu thông 	<ul style="list-style-type: none"> Nguyên nhân: Do việc phát hành ngân phiếu vàng dẫn đến nguy cơ: Tổng mệnh giá vàng trên ngân phiếu phát ra sẽ lớn hơn lượng vàng có thật Kết quả: Nhà nước chuyển sang dùng loại đơn vị tiền tệ phi vật chất

Chương 4: HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ

Học phần Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin 2, SSH 1120

TRƯỜNG ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI
HANOI UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

KẾT THÚC

BÀI GIẢNG VỀ TIỀN TỆ

SINH VIÊN LƯU Ý, TÌM HIỂU THẢO LUẬN VỀ BITCOIN

